

ÚJ MAGYAR NÉPDALOK A BÁNÁTBAN

Becskerekről jelentik: a bánáti magyar falvakban talán sohasem volt oly nagy a kivándorlási agitáció, mint az utóbbi esztendőök folyamán. Becskereken egyre szaporodnak a kivándorlási irodák, egyre több tengeri hajó képe tűnik fel a becskerekiri kirakatokban, és egyre több csillagos lobogó leng a házak felett. Ezek a kivándorlási irodák elárasztják ügynökeikkel a bánáti falvakat, és mivel agitációikat a nyomasztó gazdasági viszonyok is hathatósan alátámasztják, a Bánátból szaporán költöznek ki a parasztok, főképpen a magyarok, az ígéretes Amerikába.

Ha valamikor a háborúk és a forradalmak inspirálták a nép lelkét azokra a gyönyörű magyar népdalokra, amelyeknek történetéről nemrégén a bánáti magyar közművelődési egyesület matinéján Juhász Ferenc tartott érdekes előadást, úgy ma a kivándorlás adja meg az új bánáti magyar népdalok motívumát. A kivándorlás kényszerűsége, az itthoni nyomorúság, amely odahajtja a népet a hamburgi hajóra, ez a motívum nem egy olyan népdalban jut kifejezésre, amely az utóbbi években született meg a bánáti magyar nép ajkain. Egy ilyen panaszos hangú népdal, amelyet most a torontáltordai legények és leányok énekelnek, így kezdődik:

*Verje meg az isten a nagy urakat,
Mér nem hagyják békén szegény fiúkat,
Nincs mód benne: nem lehet itt megélni,
Ki kell innen Brazíliába menni. . .*

És miután elpanaszolja a nóta az összes itteni bánatát, baját a magyar legénynek, végül leszögezi, hogy kivándorol, aztán a nótát ezekkel a búcsúzó bánatos sorokkal fejezi be:

*Brazília nem az én szülőföldem,
Nem lesz benne semmi gyönyörűségem,
Búival élem, búival töltöm világom,
Hogy ne lássa senki szomorúságom. . .*

A kivándorlási népdaloknak van egy másik csoportja is, amely a Bánát magyarságának ajkán él hangos, bús melódiákon. Ezek a csalódást énekelik meg, a kiábrándulást, amely a szerencsétlen, reményekkel telt szívvel Brazíliába érkező magyar fiúkat éri a gyanús ígéretek földjén. Lehet, hogy a Dél-Amerikából érkező panaszos levelek nyomán születtek ezek a népdalok, de az is lehet, hogy odakint, Amerikában sírta őket életre a csalódott magyar szív, és úgy repülték át az óceánt a hazagondolás szálló aeroplánjain. Ebben a négysoros kis népballadában például egy egész nagy kivándorlási tragédia van összesűrítve:

*Brazília hegyes-völgyes határa. . .
 . . . Brazíliában összedőlt egy kőbánya. . .

 Egyik-másik azt gondolta magába;
 Lesz majd néki harmincezer dollárja. . .*

A két-két sor közötti pontok azokat a szerencsétlen bánáti magyar fiúkat jelképezik, akiket az összedőlt bánya maga alá temetett harmincezer dolláros álmaikkal, reménységeikkel és csalódásaikkal együtt. . .

De a legtöbb ilyen nótát a hazagondolás és a visszavágyás olthatatlan szomjú-sága hatja át.

*Tegnap kaptam éd'sanyámtól levelet:
 Gyere haza, édes fiam, ha lehet. . .
 Hazamennék, de nincs annyi dollárom,
 Amivel a hajójegyet kiváltom. . .*

És ha már megvannak a dollárok, mikor már indul a hajó, mely visszahozza a messzeségekbe elszakadt legényt:

*Megindult már a nagy hajó robogni,
 Akkor kezdett az én szívem dogobni,
 Sírva kértem a jó istent magamba. . .
 Csak még egyszer segíljen a hazámba. . .*

. . . Ezeket a dalokat éneklük most a Bánátban a szegény magyarok, akiknek sem itt nem jó, sem odakinn, Brazíliában. Van még egész sora a hasonló tárgyú népdaloknak, amelyek a vergődő, hányódó magyar lélek panaszait, szenvedéseit adják vissza könnyezettető egyszerűséggel és szépséggel. Ha majdan valaki meg akarja festeni a mostani kor képét, el ne feledje összeírni azokat a népdalokat, amelyeket a bánáti nép énekelt az Úr 1927. esztendejében. . .

(Bácsmegyei Napló, 1927. április 3.)